

norden

SEKTORPROGRAM

Jämställdhet

Sveriges ordförandeskap i
Nordiska ministerrådet 2013

Jämställdhet

Program för Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2013

ISBN 978-92-893-2505-9

<http://dx.doi.org/10.6027/ANP2013-732>

ANP 2013:732

© Nordiska ministerrådet, Köpenhamn 2013

Design: Jette Koefoed/Nordiska ministerrådet

Fotos: Henrik Trygg/Imagebank. sweden.se; Karin Beate Nøsterud; Johannes Jansson

Upplaga: 500

Tryck: Rosendahls-Schultz Grafisk

Printed in Denmark

Nordiska ministerrådet

Ved Stranden 18

DK-1061 København K

Telefon (+45) 3396 0200

www.norden.org

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten. Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland.

Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och är en viktig partner i europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Det nordiska samarbetet ska stärka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

SEKTORPROGRAM**Jämställdhet**

Program för Sveriges ordförandeskap
i Nordiska ministerrådet 2013

Förord av jämställdhetsminister Maria Arnholt	7
Nordiskt jämställdhetspolitiskt samarbete	9
Det nordiska jämställdhetssamarbetet – prioriteringar 2013	11
Nordisk information för kunskap om kön (NIKK)	18
Jämställdhetsintegrering i Nordiska ministerrådet	19
Mångfald och icke-diskriminering	23
Samarbetet med de tre baltiska länderna: Estland, Lettland och Litauen	24
Samarbete med nordvästra Ryssland	26
Övrigt internationellt samarbete	29
Översikt jämställdhetsaktiviteter 2013	32

Förord

Huvudtema för det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2013 är den nordiska modellen i en ny tid.

Den nordiska modellen har framgångsrikt lyckats kombinera tillväxt och sammanhållning. I internationella jämförelser befinner sig våra nordiska länder ofta i topp vad gäller jämn inkomstfördelning, konkurrenskraft, innovationsförmåga, sysselsättningsgrad, jämlikhet, jämställdhet och miljöhänsyn.

I den framtida nordiska modellen är jämställdhet fortsatt centralt och bidragande till de nordiska välfärdsstaternas framgång. Sverige kommer därför under vårt ordförandeskap att lyfta fram arbetet med jämställdhet och jämställdhetsintegrering i förskolor och skolor i de nordiska länderna och självstyrande områdena. Insatser för att motverka könsstereotyper och skapa möjlighet för flickor och pojkar att tänka utanför de traditionella könsstereotypa rollerna bör komma in i ett tidigt skede för att ha verkan. Här har de nordiska länderna goda exempel att diskutera.

Arbetet med jämställdhet i förskolan och skolan har effekt på arbetslivet. De nordiska länderna kännetecknas av att ha en hög andel både kvinnor och män på arbetsmarknaden men också att den är könssegregerad. Kvinnors och mäns olika möjligheter och mönster på arbetsmarknaden med fokus på deltidsarbete ska under året undersökas och diskuteras.

Utvecklingen mot ett jämställt samhälle världen över kan inte tas för givet. Utvecklingen går på många håll bakåt, medan vi fortsätter framåt. Därför låter vi frågan om den framtida jämställdhetspolitiken, kopplat till Pekingsplattformens 20-års jubileum 2014, vara huvudpunkten mellan mig och mina ministerkollegor vid vårt årliga möte.

Väl mött på möten och aktiviteter 2013!

Maria Arnholm
Jämställdhetsminister

Nordiskt jämställdhetspolitiskt samarbete

Årets sektorsprogram är det tredje inom ramen för det nordiska jämställdhetsprogrammet – Jämställdhet skapar ett hållbart samhälle – för åren 2011–2014.

Samarbetet omfattar tre geografiska områden – de nordiska länderna och självstyrande områdena, de baltiska länderna och nordvästra Ryssland. Var och en av de tre områden har egna prioriterade teman. Jämställdhetsintegrering och mäns/pojkars aktiva deltagande ska ingå i samarbetsprogrammets alla områden.

Inom ramen för Norden prioriteras:

1. Jämställdhet på arbetsmarknaden
2. Jämställdhet inom utbildning
3. Kön, etnicitet och jämställdhet
4. Nolltolerans mot könsrelaterat våld.

I samarbetet mellan de baltiska länderna och Norden prioriteras:

1. Jämställdhet på arbetsmarknaden
2. Jämställdhetsundervisning
3. Jämställdhet/likabehandling i det offentliga rummet och i media
4. Nolltolerans mot könsrelaterat våld.

I samarbetet mellan nordvästra Ryssland och Norden prioriteras:

1. Jämställdhetsundervisning
2. Nolltolerans mot könsrelaterat våld.

Inom ramen för samarbetsprogrammets prioriteringar genomförs aktiviteter i de årliga sektorsprogrammen. Ordförandeskapen får då möjlighet att lyfta fram sina prioriterade områden.

Det nordiska jämställdhetssamarbetet – prioriteringar 2013

Inom ramen för det nordiska jämställdhetssamarbetet vill det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2013 fokusera på de prioriterade temana jämställdhet på arbetsmarknaden och jämställdhet inom utbildning i samarbetsprogrammet 2011–2014.

Vidare önskar ordförandeskapet att stödja aktiviteter på temat jämställdhetsintegrering för att utveckla jämställdhetsintegrering som metod och strategiskt verktyg. Ordförandeskapet avser dessutom att stödja Nordiska ministerrådets genomförande av en modell för hur man ska arbeta med jämställdhetsintegrering internt inom Nordiska ministerrådet.

I enlighet med samarbetsprogrammet ska mäns och pojkars aktiva deltagande ingå i alla prioriterade teman i samarbetsprogrammet. Erfarenheter från satsningar för att öka andelen män i förskolan i de nordiska länderna kommer särskilt att presenteras vid en konferens om jämställdhet i förskolan och skolan.

En ytterligare uppgift för ordförandeskapet är att arbeta nära Nordisk information för kunskap om kön (NIKK). Detta för att säkra en god uppstart av kunskaps- och informationscentret. Under 2012 påbörjade NIKK sitt arbete inom ramen för Nationella sekretariatet för genusforskning vid Göteborgs universitet. NIKK får under det svenska ordförandeskapet i uppgift att genomföra aktiviteter på temat jämställdhet och arbetsmarknad.

Jämställdhet inom utbildning

På området jämställdhet inom utbildning kommer en rapport att tas fram och en konferens om jämställdhet och jämställdhetsintegrering i förskolan och skolan i Norden och de självstyrande områdena att genomföras. Arbetet med att ta fram en rapport påbörjades redan under det finska ordförandeskapet 2011 som en del av att initiera aktiviteter inom ramen för det då nya samarbetsprogrammet. Det finska ordförandeskapet hade även jämställdhet i undervisningen som ett prioriterat område och med anledning av detta genomfördes en konferens om könsmedvetenhet inom lärarutbildningen. Under det norska ordförandeskapet genomfördes en konferens om könsbalansen inom forskningen.

Flickor och pojkar fortsätter att välja könstraditionella utbildningar, vilket leder till att upprätthålla könssegregeringen på arbetsmarknaden. Jämställdhet i utbildningen är en möjlighet att främja flickors och pojkars möjligheter att utveckla sina förmågor och intressen utan att hindras av könsstereotypa föreställningar.

Aktiviteterna ger möjlighet till samarbete mellan ämbetsmannakommittén för jämställdhet (ÄK- JÄM) och för utbildning (ÄK-U) samt för specialister inom dessa områden. Aktiviteten syftar till att utbyta erfarenheter samt visa på styrkor och svagheter vad gäller arbetet med jämställdhet i utbildning.

Följande aktiviteter ska genomföras under 2013:

Rapport om jämställdhet och jämställdhetsintegrering i förskolan och skolan i Norden

Ordförandeskapet ansvarar för framtagande av en rapport om arbetet med jämställdhet och jämställdhetsintegrering i förskolor och skolor i de nordiska länderna och de självstyrande områdena. I rapporten presenteras framgångsfaktorer bland skolor- och förskolor, kommuner och regioner som systematiskt och kontinuerligt använder jämställdhetsrelaterade mål. Rapporten kommer även lyfta fram erfarenheter från satsningar för att öka andelen män i förskolan.

Rapporten tar sin utgångspunkt i Sveriges och Ålands erfarenheter av att utveckla ett könsperspektiv i förskoleundervisningen. Arbetet initierades hösten 2011 av det finska ordförandeskapet för att stödja igångsättande av aktiviteter inom ramen för det nuvarande fyraåriga samarbetsprogrammet.

Ansvarig: Ordförandeskapet och arbetet utförs av externa konsulter.

Konferens om jämställdhet och jämställdhetsintegrering i förskolan/skolan i Norden och de självstyrande områdena

Ordförandeskapet ska genomföra en konferens med syfte att visa att jämställdhet och jämställdhetsintegrering kan vara ett medel för att uppnå en verksamhet med hög kvalitet. Vid konferensen kommer den rapport som ordförandeskapet har låtit ta fram att presenteras. Likaså kommer erfarenheter från satsningar för att öka andelen män i förskolan att presenteras.

Ansvarig: Ordförandeskapet och arbetet genomförs av Skolverk i Sverige.

Jämställdhet på arbetsmarknaden

Genom att genomföra en studie samt anordna en konferens om deltid, kön och ekonomisk fördelning i Norden kommer ordförandeskapet att bidra till att det prioriterade temat jämställdhet på arbetsmarknaden i samarbetsprogrammet.

I en internationell jämförelse har de nordiska länderna en hög andel förvärvsarbetande kvinnor men arbetsmarknaden kännetecknas av att vara könsuppdelad. Arbetsmarknaden kännetecknas också av att kvinnor i högre utsträckning än män arbetar deltid samt att löneskillnaderna mellan kvinnor och män fortsätter att vara relativt konstanta. Detta leder till att kvinnor och män inte samma möjligheter till ekonomisk självständighet. Kvinnors och mäns olika villkor på arbetsmarknaden har effekt både på individ- och på samhällsnivå samt på kort och lång sikt. Det påverkar bland annat inkomster, pensioner och trygghetsförmåner.

Ordförandeskapet vill fokusera på deltidsarbetets konsekvenser samt på hur både kvinnor och män kan delta i arbetslivet på lika villkor. Erfarenhetsutbyten kring hur de nordiska länderna arbetar med dessa frågor kommer att ske inom ramen för de aktiviteter som ordförandeskapet planerar att genomföra.

Förberedelserna för aktiviteterna kommer att ge möjlighet till samarbete mellan ämbetsmannakommittén för jämställdhet (ÄK- JÄM) och för arbetsmarknad (ÄK-A) samt för specialister inom dessa områden. Målet är att aktiviteterna ska bidra med inspel till konkreta förslag till jämställdhets- och arbetsmarknadsministrarna, politiker, myndigheter och arbetsmarknadens parter.

NIKK har ansvar för att genomföra båda aktiviteterna. Det inkommande isländska ordförandeskapet avser även att lyfta fram frågan om jämställdhet på arbetsmarknaden under 2014.

Följande aktiviteter ska genomföras under 2013:

Referensgrupp för jämställdhet på arbetsmarknaden

En referensgrupp under ÄK-JÄM tillsattes under Norges ordförandeskap 2012 för att utbyta erfarenheter i arbetet med att uppnå lika lön. Arbetsgruppen får i uppgift att under 2013 fungera som stöd till aktiviteter som ska genomföras inom området jämställdhet och arbetsmarknad.

Ansvarig: Ordförandeskapet.

Studie om deltid, kön och ekonomisk fördelning i de nordiska länderna

NIKK fick hösten 2012 i uppdrag av ÄK-JÄM att genomföra en förstudie om deltid, kön och ekonomisk fördelning i de nordiska länderna. Det svenska ordförandeskapet ger NIKK fortsatt uppdrag att genomföra en första delstudie som ska utreda de ekonomiska konsekvenserna av deltidsarbetets konsekvenser för ekonomin och för jämställdheten i familjer och arbetsplatser i Norden. Resultaten presenteras genom att nordiska komparativa kunskapsöversikter tas fram och att en konferens arrangeras hösten 2013 under det svenska ordförandeskapet.

Det isländska ordförandeskapet 2014 kommer att ansvara för en andra delstudie som ska undersöka vilka mekanismer på individ-, organisations- och samhällsnivå som leder till att kvinnor i högre utsträckning än män arbetar deltid. Arbetet med delstudie två inleds redan under det svenska ordförandeskapet. Målet med de båda studierna är att få fördjupad kunskap om deltidsarbetets konsekvenser för ekonomin och för jämställdheten i familjer och arbetsplatser samt belysa orsaker till att kvinnor och män yrkesarbetar olika mycket.

Ansvarig: Ordförandeskapet och arbetet genomförs av NIKK.

Konferens – Deltid, kön och ekonomisk fördelning i Norden

Ordförandeskapet ska genomföra en konferens om jämställdhet på arbetsmarknaden där resultat från den första delstudie om deltid, kön och ekonomisk fördelning presenteras. Konferensen ger en möjlighet att diskutera och utbyta erfarenheter av ekonomiska konsekvenser av deltidsarbete med politiker, myndigheter och arbetsmarknadensparter. NIKK får i uppdrag att genomföra konferensen hösten 2013.

Ansvarig: Ordförandeskapet och arbetet genomförs av NIKK.

Övriga prioriteringar

Ordförandeskapet önskar att stödja och samarbeta kring ett antal aktiviteter inom ramen för de övriga prioriterade teman i samarbetsprogrammet.

Kön, etnicitet och jämställdhet

I enlighet med samarbetsprogrammet ska man säkra mångfald, jämställdhet och fullt deltagande av kvinnor och flickor och män och pojkar oavsett etniskt och kulturell bakgrund för att uppnå en ökad likabehandling och jämställdhet. Kön, etnicitet och jämställdhet är ett av de prioriterade områdena i samarbetsprogrammet.

Ordförandeskapet önskar att stödja Danmark i genomförandet av en tvär-nordisk konferens – Jämställdhet i det moderna nordiska välfärdssamhället. Vid konferensen kommer frågor om den framtida jämställdhetspolitiken med fokus på unga och könsroller och män och jämställdhet att diskuteras. Konferensen syftar också till att skapa synergier med Nordiskt forum 2014 och ge inspel till det efterföljande samarbetsprogrammet för det nordiska jämställdhetssamarbetet.

Ansvarig: Departementet för likestilling- och kyrka i Danmark i samarbetet med ordförandeskapet.

Nolltolerans mot könsrelaterat våld

Under perioden 2011–2014 är nolltolerans mot könsrelaterat våld är ett av de fyra prioriterade temana för jämställdhetsministrarnas samarbete i Norden. Arbetet mot könsrelaterat våld inom ramen för det nordiska jämställdhetssamarbetet innefattar även åtgärder för att förhindra människohandel för sexuellt ändamål.

Riskbedömning vid parrelationsvåld i Norden

Ordförandeskapet önskar att stödja arbetet med att motverka könsrelaterat våld genom att stödja genomförandet av ett projekt med fokus på riskbedömning vid parrelationsvåld i Norden. Målet med projektet är att utbyta erfarenheter och vidareutveckla riskbedömningsmetoder vid parrelationsvåld som används i de nordiska länderna. Speciellt fokus ska läggas på multiprofessionell samverkan och utvecklandet av ”stödpersoner” för personer som utsätts för parrelationsvåld. Två expertseminarier i Finland och Norge kommer att anordnas för yrkesverksamma inom social-, hälso- och sjukvård, kriscenter (skyddshem) och polisen.

Ansvarig: Institutet för hälsa och välfärd i Finland i samarbete med Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) i Sverige samt Justitiedepartementet och Hälso- och sjukvårdsdirektoratet i Norge.

Workshop och kampanj om unga och våld på Grönland

Grönlands Ligestillingsråd ansvarar för att genomföra ett projekt på temat könsrelaterat våld. Projektet – Workshop och kampanj om unga och våld på Grönland – har som central idé att ge grönländska barn och unga möjlighet att synliggöra våldets konsekvenser från de ungas perspektiv och sända positiva budskap ut i samhället. Samtidigt ska projektet förebygga att unga vidareför våldsaccepterande hållningar och beteenden i samhället och i sina parrelationer samt främja diskussionen om könsroller och jämställdhet. Projektet riktar sig till målgruppen unga i åldern 14–16 år.

Projektet är en fortsättning på det fackpolitiska jämställdhetsseminarium som anordnades i Ilulissat 2010 och finansierades av de nordiska jämställdhetsministrarna. Projektet ska även bidra till att upplysa om köns och jämställdhetsfrågor ur ett västnordiskt perspektiv och främja samarbete och dialog mellan aktörer på Island, Grönland och Färöarna.

Ansvarig: Grønlands Ligestillingsråd

Jämställdhetsintegrering i Norden

Jämställdhetsintegrering är ett av två tvärgående temana i samarbetsprogrammet och ska integreras i alla de prioriterade teman, områden och samarbetskonstellationer som nämns i samarbetsprogrammet.

Under 2013 önskar det svenska ordförandeskapet att ge stöd åt fortsatta satsningar för att öka medvetenheten och utbyta erfarenheter i arbetet med jämställdhetsintegrering mellan de nordiska länderna.

Erfarenhetsutbyte i jämställdhetsintegrering mellan de nordiska länderna

I många av de nordiska länderna pågår ett uppföljnings- och utvecklingsarbete kring strukturerna för arbetet med jämställdhetsintegrering. Erfarenhetsutbyte mellan de nordiska länderna var en aktivitet under det norska ordförandeskapet och möten ägde rum både i Oslo och i Stockholm.

Ordförandeskapet önskar att stödja och samarbeta med Danmark i genomförande av projektet – ”Nordic Project on Gender Mainstreaming – best practice and effects”. Projektet syftar till att lyfta fram goda exempel på hur man lyckats i arbetet med jämställdhetsintegrering på olika nivåer i samhället samt ge stöd till utvecklingsarbeten av jämställdhetsintegrering som pågår i Nordiska Ministerrådet.

Ansvarig: Departementet för likestilling- och kyrka i Danmark i samarbete med Ordförandeskapet.

Nordisk information för kunskap om kön (NIKK)

NIKK administreras av ministerrådet för jämställdhet (MR-JÄM) och är en av stödfunktionerna på det nordiska jämställdhetsområdet. NIKK som institution avvecklades den 31 december 2011 och beslut om ett förvaltningsorgan för NIKK fattades i juni 2012 av MR-JÄM. Sedan september 2012 är Nationella sekretariatet för genusforskning vid Göteborgsuniversitet nytt förvaltningsorgan för NIKK (www.genus.se).

Ordförandeskapet och NIKK kommer att samarbeta kring teman, som är politiskt prioriterade av MR-JÄM inom ramen för samarbetsprogrammet. NIKK ska bland annat ansvara för aktiviteter inom ramen för det prioriterade temat jämställdhet och arbetsmarknad.

Se mer information om dessa aktiviteter på sid 13.

Enligt beslut i ÄK-JÄM i oktober 2012 delas jämställdhetssektorns budget upp i fyra potter varav en ansökningspott skapas och ska administreras av NIKK. Denna är öppen för det civila samhället och myndigheter att söka medel från. Totalt avsätts 2,8 miljoner danska kronor årligen till detta ändamål. Projekt inom ramen för ansökningsbudgeten ska stödja genomförandet av sektorsprogrammet för 2011–2014.

Ansvarig: Nordiska ministerrådets sekretariat.

Jämställdhetsintegrering i Nordiska ministerrådet

Jämställdhetsintegrering i Nordiska ministerrådet verksamhet innebär att jämställdhet ska ingå i alla relevanta planer, beslut och aktiviteter i de olika ministerråden och i alla nordiska institutioner. Individbaserad statistik ska presenteras könsuppdelat och jämställdhetsanalyser måste genomföras för att säkerställa att ministerrådets verksamhet främjar jämställdhet mellan kvinnor och män.

För att jämställdhetsintegrering som strategi ska få genomslag behövs en kombination av dels styrning och uppföljning på området, dels kompetensutveckling så att alla berörda beslutsfattare och tjänstemän har redskap att genomföra strategin.

Jämställdhetsintegrering internt inom Nordiska ministerrådets institutioner och i sekretariatet

Nordiska Ministerrådets sekretariat har under 2012 vidareutvecklat en modell för arbetet med jämställdhetsintegrering i Nordiska Ministerrådet. Målet är att alla sektorer innan sessionen 2013 ska rapportera in jämställdhetsmål och indikatorer för sina respektive områden. Dessa mål och indikatorer ska därefter rapporteras årligen. Under 2013 kommer arbetet att fokuseras på att bygga upp kunskap och samtidigt etablera ett ramverk inom organisationen som säkrar kvalitativa och fungerande arbetsmetoder i det fortsatta arbetet. Olika informations- och utbildningsinsatser för strategiska målgrupper kommer också att genomföras under 2013.

Ordförandeskapet önskar att stödja Nordiska Ministerrådets sekretariat i genomförandet av den modell man har vidareutvecklat för att arbeta med jämställdhetsintegrering i Nordiska Ministerrådet.

Ansvarig: Nordiska ministerrådets sekretariat med stöd av ordförandeskapet.

Jämställdhetsintegrering och aktiviteter inom andra sektorer och fackministerråd inom Nordiska ministerrådet

Jämställdhet är till sin natur ett sektorsövergripande perspektiv som verkar inom alla samhällsområden som på ett eller annat sätt berör kvinnor och män. Ordförandeskapet önskar att genomföra och stödja jämställdhetsintegrering och aktiviteter inom ett antal andra sektorer och fackministerråd.

Jämställdhetsintegrering i prioriteringsbudgeten

Samarbetsministrarna har beslutat inrätta en prioriteringsbudget på 80 miljoner danska kronor från och med 2013, inom vilken en rad fokuserade projekt ingår under rubriker så som exempelvis Grön Tillväxt och Välfärd. Med anledning av detta har beslut fattats om en särskild insats för jämställdhetsintegrering av projekten i prioriteringsbudgeten. Detta arbete kommer att genomföras i två faser; i den första fasen kommer en bedömning att ske av alla projekt för att se vilka som är bäst lämpade att jämställdhetsintegreras, varefter i den andra fasen, konkreta insatser kommer att genomföras i de projekt som bedömts som lämpade.

Ansvarig: Nordiska ministerrådets sekretariat.

Jämställdhet och unga vid kulturfestivalen Nordic Cool i Washington DC

Under ordförandeskapsåret kommer nordisk kultur att vara temat för den årliga internationella kulturfestivalen i februari-mars på Kennedy Center i Washington. Ett seminarium om unga, internet och jämställdhet kommer att genomföras tillsammans med den nordiska barn- och ungdomskommittén (NORDBUK) vid Sveriges ambassad i Washington. Vid seminariet kommer frågor om flickor och pojkars användning av internet och sociala medier att diskuteras från olika perspektiv. Seminariet öppnar för erfarenhetsutbyte mellan aktörer i Norden och USA. Samarbetet är också ett led för en närmare konkret kontakt mellan de två tvärfackliga sektorerna.

Ansvarig: Sveriges representant i ÅK-JÅM samt i NORDBUK i samarbete med Nordiska ministerrådets sekretariat.

Denna aktivitet återkommer även på sid 30.

Kön, klimatförändringar och biologisk mångfald

Jämställdhetssektorn har under flera års tid och genom en rad aktiviteter uppmärksammat frågor om kön kopplat till klimatfrågor och hållbar utveckling. Som en fortsättning på detta arbete har idén om ett nordiskt initiativ om

Kön, Klimatförändringar och Biologisk Mångfald utvecklats, i nära samarbete med fiskeri-, jordbruks-, livsmedels- och skogsbrukssektorn.

Projektet uppmärksammar att kvinnor och män har olika ekonomiska och sociala villkor, vilket belastar miljön olika samt innebär att det är färre kvinnor som deltar i beslutsfattande på miljöområdet. Frågan belyses dels i en nordisk dels i en internationell kontext med fokus på utvecklingsländer.

Satsningen 2013 består av tre delar; ett arrangemang under CSW 2013 i New York, ett arrangemang under Nordic Cool 2013 i Washington DC samt ett arrangemang vid Nordiska ministerrådets hållbarhetskonferens 2013 i Umeå.

Ansvarig: Nordiska ministerrådets sekretariat.

Denna aktivitet återkommer i vissa delar även på sid 29–30.

Kön och media

Under 2012 anordnade sektorn, inom ramen för sitt nordisk-baltiska samarbete, ett nordisk-baltiskt rundabordssamtal om kön och medier. Mot bakgrund av diskussionerna vid detta expertseminarium har Nordicom (Nordiskt Informationscenter för Medie- och kommunikationsforskning) utvecklat ett projektförslag - Nordiskt forum för ökad jämställdhet i medierna/Nordic Gender and Media Forum.

Projektförslaget innebär att en ny nordisk mötesplats skapas för dessa frågor. Syftet är att samla berörda parter inom mediebranschen i de nordiska länderna och att genom ett multidisciplinärt och nordiskt perspektiv vidga och fördjupa samtalet om jämställdhetens villkor i mediernas offentliga rum. Erfarenhet och kunskap från detta forum vidareförmedlas genom publikationer i Norden, Europa och globalt.

Sektorn kommer under 2013 att arbeta vidare med detta förslag med målsättningen att ett första forum ska kunna genomföras 2014. Dialog har inletts med andra relevanta sektorer, främst kultursektorn, för att undersöka samarbetsmöjligheter.

Ansvarig: Nordicom och Nordiska ministerrådets sekretariat.

Mångfald och icke-diskriminering

Mot bakgrund av Nordiska rådets rekommendation 15/2010 med uppmaning om att arbeta för en mångfaldspolitik i Nordiska ministerrådet, beslutade MR-JÄM vid sitt ministermöte den 9 oktober 2012 att undersöka vilka möjligheter som finns att inom befintliga strukturer i Nordiska ministerrådet arbeta med mångfaldsfrågor, i betydelsen icke-diskriminering och hållbar utveckling.

Aktivitet 2013

Sektorn kommer under 2013 – med utgångspunkt i Nordiska ministerrådets strategi för hållbar utveckling – att söka ett tvärsektorielt samarbete på sekretariatsnivå med relevanta sektorer inom Nordiska ministerrådet. Målet är att kartlägga befintligt arbete med mångfalds- och icke-diskrimineringsfrågor inom Nordiska ministerrådet samt att föra en dialog om behov, intresse och eventuella former för ett formaliserat samarbete kring dessa frågor i en nordisk kontext.

Mot bakgrund av resultatet från det planlagda arbetet kommer en konsekvensanalys att genomföras som redovisar hur ett eventuellt utökat arbete med mångfalds- och icke-diskrimineringsfrågor kan komma att påverka politikområdet jämställdhet.

Ansvarig: Nordiska ministerrådets sekretariat med stöd av ordförandeskapet.

Samarbetet med de tre baltiska länderna: Estland, Lettland och Litauen

Jämställdhetssamarbetet med de tre baltiska länderna Estland, Lettland och Litauen följer som de övriga samarbetsområdena Nordiska ministerrådets överordnade dokument: ”Riktlinjer för Nordiska ministerrådets samarbete med Estland, Lettland och Litauen 2009–2013 och Joint Nordic-Baltic Mobility Programmes 2009–2013”.

Samarbetet mellan Norden och de tre baltiska länderna kommer under 2013 att följa huvudprioriteringarna i det nordiska jämställdhetssamarbetet som är jämställdhet i utbildningen och jämställdhet på arbetsmarknaden.

Arbetet med lansering av den danska barnboken – ”Den dag da Frederik var Frida” och ”Den dag da Rikke var Rasmus” – som genomförts under Finland och Norges ordförandeskap 2011 och 2012 avslutas i början av året. Dialog om fortsatta aktiviteter på de prioriterade områdena pågår och behoven kommer även att diskuteras vid det årliga nordisk-baltiska samarbetsmötet.

Följande insatser planeras för 2013:

Utveckla det nordiskt-baltiska samarbetet

Under ledning av ordförandeskapet kommer sekretariatet under 2013 att utveckla samarbetet genom att ta fram en konkret arbetsmodell för planering och genomförande av nordisk-baltiska möten. Ett nära och välfungerande samarbete i planering av möten är viktigt för att säkra ömsesidigt intresse och engagemang och göra samarbetet än mer ändamålsenligt.

Som en del av att utveckla det nordiskt-baltiska samarbetet erbjuds de baltiska länderna att delta och medverka vid ordförandeskapets konferens om jämställdhet och jämställdhetsintegrering i förskolan och skolan i Stockholm i maj 2013.

Samarbete med de nordiska kontoren i de baltiska länderna är värdefullt i detta sammanhang.

Ansvarig: Nordiska ministerrådets sekretariat i samarbete med Ordförandeskapet.

NB8-möte

Det årliga nordiskt-baltiska samarbetsmötet, NB8 mötet, mellan ÄK-JÄM och tjänstemän från de baltiska jämställdhetsmyndigheterna kommer att äga rum i Stockholm. Mötet hålls i anslutning till seminarium om jämställdhet och jämställdhetsintegrering i förskolan och skolan.

Mötet syftar till att utbyta erfarenheter kring arbetet med jämställdhet i förskola och skola samt arbetet med jämställdhet i arbetslivet.

Ansvarig: Nordiska ministerrådets sekretariat i samarbete med ordförandeskapet.

Samarbete med nordvästra Ryssland

Jämställdhetssamarbetet med Nordvästra Ryssland regleras av två överordnade dokument: ”Protocol of intent between the Nordic Council of Ministers and the Government of St Petersburg of the Russian Federation” och 2) “Guidelines for the Nordic Council of Minister’s co-operation with North-West Russia 2009–2013”.

Utöver detta styrs samarbetet med nordvästra Ryssland av det fyraåriga samarbetsprogrammet – jämställdhet skapar ett hållbart samhälle – för perioden 2011–2014 och av de två prioriterade teman som framgår i det.

Igångsättande av ramprogram för 2013–2014

I enlighet med beslut i ÄK-JÄM stödjer det svenska ordförandeskapet aktiviteter inom ramen för de konklusioner som kunde sammanfattas efter kick-off konferensen i St. Petersburg 2011, då jämställdhetsministrarnas nuvarande samarbetsprogram presenterades.

Aktiviteter kommer att genomföras inom ramen för projektet ”Gender mainstreaming for Social well-being”. Projektet består av två delar, dels jämställdhet för att skapa social sammanhållning dels nolltolerans mot könsrelaterat våld. Projektet har utvecklats av Nordiska ministerrådets kontor i St. Petersburg.

Ansvarig: Nordiska ministerrådets sekretariat.

Kvalitetsfrukt

Övrigt internationellt samarbete

Det finns ett stort internationellt intresse för nordisk jämställdhetspolitik som rör värdet av jämställdhet inom familjen, arbetslivet och samhället i allmänhet. Ministerrådet för jämställdhet prioriterar det internationella samarbetet – både i FN:s regi samt inom EU och Europarådet.

Utgångspunkt för de nordiska ländernas jämställdhetsarbete i FN är den överenskommelse som FN:s medlemsstater enades om i Peking 1995 (Pekingplattformen). Ministerrådet för jämställdhet har deltagit vid FN:s årliga kvinnokommissions möten (The Commission on the Status of Women – CSW), och har genomfört olika side-events knutet till det huvudprioriterade temat i CSW.

Följande aktiviteter ska genomföras 2013:

Nordiskt deltagande vid FNs kvinnokommissionsmöte – CSW 2013

Det svenska ordförandeskapet kommer i samarbete med Nordiska ministerrådets sekretariat att stödja att olika nordiska aktiviteter genomförs vid FN:s kvinnokommissions (CSW) session i mars 2013 där våld mot kvinnor och flickor är huvudtema.

Nordiskt minister side-event samt middag vid CSW

Ordförandeskapet kommer i samarbete med nordiska ministerrådets sekretariat att ansvara för att man vid CSW genomför följande:

- Ett side-event med ministerdeltagande på temat mäns och pojkars deltagande i att bekämpa mäns våld mot kvinnor.
- En informell middag för de deltagande nordiska jämställdhetsministrarna.
Ansvarig: Ordförandeskapet och Nordiska ministerrådets sekretariat.

Side-event om kön, klimatförändringar och biologisk mångfald vid CSW

Nordiska ministerrådet kommer att ansvara för genomförandet av ett side-event om kön, klimatförändringar och biologisk mångfald vid CSW. Se mer information om detta arrangemang på sid 20–21.

Ansvarig: Nordiska ministerrådets sekretariat.

NGO side-event vid CSW

Det nordiska nätverket Kvinnor mot våld kommer att genomföra ett side-event om kvinnoorganisationernas betydelse och roll för att bekämpa våld i Norden.

Ansvarig: Nordiske kvinner mot vold (Nettverket for de 250 krisesentrene i Norden) / Island

Jämställdhet och unga vid kulturfestivalen Nordic cool i Washington

Ett seminarium om unga, internet och kön kommer att genomföras tillsammans med den nordiska barn- och ungdomskommittén (NORDBUK). Se mer information om denna aktivitet på sid 20–21.

Ansvarig: Sveriges representant i ÅK-JÄM samt i NORDBUK i samarbete med Nordiska ministerrådets sekretariat.

Side-event om kön, klimatförändringar och biologisk mångfald vid Nordic cool

Nordiska ministerrådet kommer att genomföra ett side-event om kön, klimatförändringar och biologisk mångfald vid Nordic Cool. Se mer information om detta arrangemang på sid 20–21.

Ansvarig: Nordiska ministerrådets sekretariat.

Nordiskt Forum 2014

Den nordiska kvinnorörelsen kommer att genomföra konferensen Nordiskt Forum 2014 i Malmö som syftar till att identifiera utmaningar och möjligheter för att genomföra Beijing Platform for Action. Till konferensen samlas nordiska samt internationella deltagare.

Konferensen anordnas mot bakgrund av att den globala utvecklingen mot jämställdhet är ifrågasatt liksom även principer om universella rättigheter

och demokrati. Kvinnors rättigheter och lika möjligheter möter aktivt motstånd med hänvisning till traditioner, religioner och kulturer. Kvinnors livsvillkor sätts också under press av ekonomiska, miljömässiga och politiska kriser och de modeller som diskuteras saknar ofta ett uttalat jämställdhetsperspektiv.

Norden betraktas på många sätt som föregångare vad gäller jämställdhet och mänskliga rättigheter. Det är viktigt att de nordiska länderna tillsammans analyserar nuläget, sätter agendan och tar pulsen på de jämställdhetspolitiska utmaningarna.

Vid jämställdhetsministrarnas möte i oktober 2012 beslutades att MR-JÄM önskar stödja Nordiskt Forum 2014. Under året kommer ÄK-JÄM därför att söka dialog med arrangörerna för att undersöka vilken form av stöd som kan bli aktuellt.

Ansvarig: Nordiska ministerrådets sekretariat i samarbete med Ordförandeskapet.

Översikt jämställdhetsaktiviteter 2013

Utöver ministermöten (MR-JÄM) och möten i ämbetsmannakommittén för jämställdhet (ÄK-JÄM) genomförs möten i trojkagruppen mellan de tre länder som har ordförandeskap i följd, avhoppande, innevarande och kommande. År 2013 består trojka gruppen av Norge- Sverige och Island. Nordiska ministerrådet deltar vid trojkamöten.

Datum	Aktivitet
7–8 februari	Första ÄK- JÄM, Köpenhamn
4–6 mars	CSW, New York
7 mars	Nordic Cool, Washington
6 maj	Andra ÄK-JÄM, Stockholm
7 maj	Konferens om jämställdhet och förskolan och skolan, Stockholm
8 maj	NB8 möte, Stockholm
5–6 september	Tredje ÄK-JÄM, Köpenhamn
22 oktober	Konferens om jämställdhet och arbetsmarknad, Stockholm
25 oktober	MR-JÄM, Stockholm
28 november	Fjärde ÄK-JÄM, Stockholm

norden

Nordiska ministerrådet

Ved Stranden 18
DK-1061 København K

www.norden.org

REGERINGSKANSLIET

Utbildningsdepartementet

Ytterligare information om
Sveriges ordförandeskap i
Nordiska ministerrådet fås på
www.regeringen.se/norden2013

**Kontaktuppgifter för
ordförandeskapet:**
Jämställdhetsenheten
Utbildningsdepartementet
SE-103 33 Stockholm
Sverige
Telefon (växel):
+46 8 405 10 00